

PROCESELE DICTATURII ÎN TEATRU

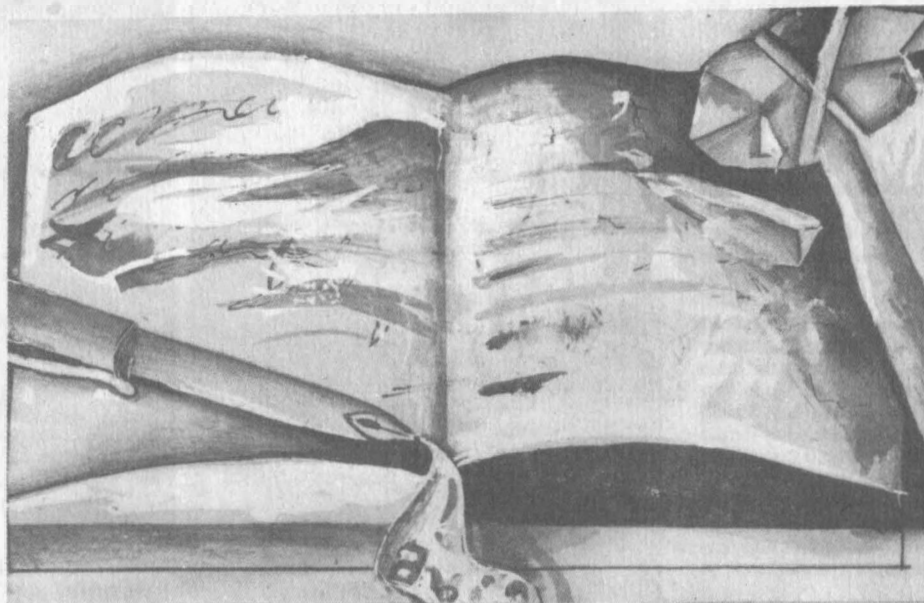
Povestea peripețiilor prin care a trecut spectacolul realizat de Alexandru Darie la Teatrul de Stat din Oradea cu piesa *Jolly Joker* de Tudor Popescu pare astăzi dificil de reconstituit. Nu atât pentru că ar fi fost uitată, cât mai degrabă datorită unghiului din care personajele sale principale — regizorul, actorii, secretara literară, directorul, criticul — o privesc, retrăind-o acum. Și nu-i vorba doar despre detașarea pe care scurgerea vremii o impune de la sine, cât despre modificarea substanței inșeși a clipei: libertatea neîngrădită, interioară și de exprimare, de azi contravine flagrant stării de tensiune, de apăsare, de teamă, de împovărător sentiment că operă, artist și critic se află „sub vremi”, atotcuprinzătoare pină cu puține luni în urmă. Citește: la bunul plac

al unor oficialități cu drept de viață și de moarte asupra lor. Căci ce altceva erau cenzura — cu fațeta ei ascunsă, dar nu mai puțin periculoasă și agresivă, autocenzura —, topirea unei cărți sau suspendarea unui spectacol, ridicarea semnăturii unui autor?

Cu un coșmar se aseamănă aceasta și alte povești de felul ei: greu de relatat la trezire, cu neputință de urmărit firul lui sinuos, illogic de desfășurare, *ceva* esențial — atmosfera, poate — refuzându-se cuvintelor vegheate de rațiune.

Să nu ne mire, deci, detașarea ironică de peste ani, hazul sprințar, mai degrabă îngăduitor decit tăios cu care sînt înfățișate momente dintre cele mai grele — slavă Domnului, puterea de a ne despărți de trecut rizind!

Grupaj realizat de MIRUNA IONESCU

a. Grand